

מיעוטים

מה קרה בבאקה

התלמידים שיצאו להפסקה נכחדו למראה החיילים שהופעתם היתה בלתי-צפויה, וכך נפתחה הפרובוקציה

"בוא, בן-זונה! בוא תנקה את מה שר ליכלכו אבא שלך, אמך ואחותך!" באיומי-אלה, קריאות וקללות אולץ עמיד מג'א' דליה בן ה-21, תושב באקה-אל-גרביה, לפנות את הרחוב הראשי בכפרו משיברי-אבנים ומצמיגים בוערים. היה זה ה-30 במאוס, יום-האדמה.

השנה עבר יום זה בשקט יחסי בכל רחבי הארץ. סיסמת המישרה ומישר-הגבול היתה: "העסקים כרגיל". ואכן, במרבית המקומות התנהל הכל כימעט על מיינוחות. אך לא בבאקה-אל-גרביה. בשעה תשע ב-בוקר הגיעו לכפר יותר מ-500 שוטרים, חיילים ואנשי מישר-הגבול. בניגוד לכל ההודעות הרישמיות, כאילו סיורי ורעות הביטחון ייערכו מחוץ ליישובים הערבים, נכנסו אנשי-החוק לתוככי הכפר.

קדלות והשפלות. עאיד, יליד ה-מקום, יתום מאב ואחד משישה ילדים ב-מישפחה, הוא בוגר בית-הספר התיכון בכפר. עבודתו היא בפירסום וביחסי-ציבור בכפרי המשולש. בבוקרו של ה-30 במאוס יצא לעבודה כדרכו. הוא ידע על תוכניות להפגין שהיו בבאקה ובג'ת, אבל ידע גם שההפגנות נועדו להיות שקטות ונטולות כל סממני אלימות. כך נדרש מערביי ישראלי, בכוון שהפיצו רק"ח והוועדה ה-איזורית להגנת האדמות. לפי התוכנית, ב-12 בצהריים תהיינה שתי דקות דומיה, ובשעה ארבע ייערך כנס המוני בכפר עראבה שבגליל המערבי, לזכר השישה שנהרגו ביום-האדמה אשתדק.

בצאתו לרחוב ראה עאיד ילדים אחרים מקימים מחסום מצמיגים. הוא ניגש לבית-הספר המקומי לברר מדוע אינם בכיתר תיהם. הילדים באו בעיקבותיהם, והוא נוכח שמרבית התלמידים אכן יושבים בכיתות. האווירה הכללית היתה רגועה.

משנסמע הצילצול להפסקה יצאו הר תלמידים החוצה, ולתדהמתם נתקלו בסויר רים ממונעים של מישר-הגבול והמישרה, וראו מסוק שריחף מעל התלמידים הר מופתעים החלו קוראים סיסמות לעבר הר חיילים שצרו על בית-הספר. התשובה מיהרה להגיע: שני רימוני גז-מדמיע, היישר אל תוך קהל הילדים. הללו נבהלו והחלו נמלטים לכל עבר בהשאירם מאחור ריהם ילקוטים, תיקי-אונקל וספרים. כוחות הביטחון חיכו רק לכך.

הם דלקו אחר הנמלטים והחלו חובטים ללא אבחנה. תושבי המקום היו מופתעים ומבוהלים. שהרי לא תוכנן עימות כלשהו. כל בתי-העסק והחנויות היו פתוחים, ובבתי-הקפה לגמו המבוגרים קפה בשלוות. אך משהחלו כוחות-הביטחון דוהרים בר רחובות ומכים על ימין ועל שמאל, נסגר חלק מהחנויות. נכבדים וחבריי-מועצה ניסו למנוע הסלמה, ובאו כמיטב יכולתם לאר-געת הרוחות, באו במגע עם אנשי-המיש-טרה ובקישום להימנע משימוש בכוח. אולם, המתח היה כבר בשיאו.

תחינות לרא מענה. החיילים פעלו במרץ. הם נכנסו למילקיבר של איברהים פארס אבו-מוח. שעדיין המה אדם, בטענה שלקוחותיו הם ממשתפי-ההפגנה שנמלטו פנימה, והחלו הורסים כל מה שניקרה בדרכם. גם על ססקיית באקה לא פסחו. משם הוצאו שיבעה פצועים שותת-ים, שהועברו מייד לבית-החולים. המראה היה עגום: הרס כללי, ילדים פצועים שרועים על הכביש וזעקות-ישר של הוריהם.

מרבית הפצועים היו תלמידי בית-הספר. גם הצעירים היו כולם תלמידים. עאיד הבין שסיכוייו לשוב לביתו בריא ושלם קלושים ביותר, והוא העדיף להימלט בר מונית, לכיוון חדרה. "פחדתי שיכו אותי מכות רצח", הסביר. "אני מכיר אותם, אי-אפשר לדבר איתם. אתה מנסה להסביר, וחוטף אלה בראש".

הוא חזר כעבור מחצית השעה. המונית כותרה מייד, וכל יושביה אולצו לרדת ולנקות את שרידי ההרס. "היו אתי רק זקנים", סיפר. "סירבת לנקות, ואז אמר לי השטר: אם לא תנקה, ארסק אותך!" ותקע לי את האלה בגב".

משסיימו, החלו אנשי המישרה ומישר הגבול מאיצים בהם להיכנס לבתים. מי

שרק נדמה היה שהוא מאט צעדיו. היו רצים אחריו, פורצים דלתות ומכים.

הרופאים סירבו. אחד המוכים היה סעיד מסראווה (32), נשוי ואב לארבעה ילדים, העובד במפעלי נייר-חדרה. שבוע לפני יום-האדמה ניכחה סעיד בתאונת-עבודה במיפעל, ובבוקרו של יום הרביעי שעבר היה בדרכו לקבל טיפול רפואי. "עמדתי בתחת-המנויות והכילתי למור גית לחדרה", סיפר. "כשהתחילה המהומה, התנפלו עלי פיתואם יותר מעשרה שוטרים וחיילים והתחילו להרביץ לי בלי חשבון. צעקתי שאני חולה וצריך להגיע לקופת-חולים, אבל לא עזר. הם המשיכו להרביץ. אחר-כך העלו אותי על גיפ של המישרה, ושכבתי שם ולא יכולתי לזוז.

"יותר מאוחר העבירו אותי לקומנדקר צבאי, שנסע ברחובות הכפר. כשהתאר ששתי קצת מהמכות ניצלתו את ההודמנות הראשונה, קפצתי מהקומנדקר וברחתי הביתה. אחר-כך נסעתי לחדרה יחד עם עוד פצועים כדי לקבל טיפול רפואי".

רופא קופת-חולים בחדרה, ד"ר נגלר, הגיש לסעיד עזרה-ראשונה ואף סיפק לסעיד הוראה לבית-החולים לעריכת צי-לום-רנטגן, כיוון שהיה חשש לשבר ב-צלעותיו. כאשר הגיע סעיד לבית-החולים הליל יפה, סירבו הרופאים, לדבריו, לבצע

מוזח מסראווה
הפתעה בדרך לעבודה

את הצילום. הם לא נימקו. הפצוע סולק. **"מי יפצה?"** רבים מבעלי-העסקים שעיסוקיהם נפגעו וחובלו במירדף הכללי פנו למישרת פרס-החנה. להגשת תלונה. הטיפול היה קצר וענייני. הם גורשו משם. "אין לנו תוכניות להפגין שוב", אומר עאיד. "אנחנו רוצים שקט. תמיד רצינו. אנחנו רוצים להגיש תלונות, ולהצביע על הנזק והפגיעות. האנשים חפים-מפשע. כוח זאת לא מציא, לא מצד המישרה ולא מצידנו".

ובעל המילקיבר מקונן: "לפני מי אתלונן? מי יפצה אותנו? אם היינו סוגרים, המישרה היתה חושדת בקנוניה. השארנו פתוח, ועכשיו הכל הרוס. רצינו להיות בסדר, עכשיו העסק שלי מחוסל ועוד קוראים לנו בני-זונות".

פירסומי כוזב. המהומה שככה בבאקה אל-גרביה תוך זמן קצר. התושבים המבור-הלים מיהרו להסתגר בבתיהם, והכפר נראה כעיר-רפאים. אך השקט לא צינן את להטם של חיילי מישר-הגבול. הללו הוסיפו לטוטט בסימטות הכפר ולהשליך לכל עבר רימוני עשירי-פצצות גז מדמיע. רק בשבע בערב עזבו החיילים את הכפר. בבוקר שלמחרת יום-האדמה החלה חרו-שת פירסומי-הכזב. העיתונות ידעה לספר שאחד מחברי מועצת הכפר, מנצור עתאמי-ני, ניהל משא-ומתן עם התושבים להרצת הרוחות בשמם של כוחות המישרה, וכי אחרי שמסר כי שליחותו נכשלה, נכנסו החיילים לכפר והפעילו את אלותיהם. ר-אילו הידיעה שמיהרו דוברי-המישרה ל-ספק לעיתונות היתה דימויות לחלוטין. אותו מנצור עתאמי כלל לא נראה ב-רחובות באקה-אל-גרביה באותו בוקר. ל-טענת אנשי הכפר, הוא כלל לא היה שם.

מהו הסוד של סנדלי אומרוד?

סנדלי אומרוד מעוצבים בסגנון קלסי מעור אמיתי מעובד כל סנדל היוצא ממפעלי אומרוד עובר בדיקות טיב ועמידות לסנדלי אומרוד סולית נורון מתוצרת סוליאטן בקנותך אומרוד-סוליאטן עורך בטוח

סוליות מתוצרת סוליאטן

91,000 צופים... 33 יציאות... צלר אחד...

מהומה באיצטדיון

"TWO-MINUTE WARNING"

עפי ספרו של גורג לה פונטיין

חרטין בלום בו בריג'ס מרילין האטס דייד ינסן ג'ק פנוגומו ג'ינה וונדס

צדלטון הסטון ג'ון קסאבטס

סרטו של לארי פירס

בכורה ארצית שבוע 2, "אלנבי" ת"א 7.15, 9.30, 4.30 למבוגרים בלבד

מוסיקה: צ'רלס פוקס

למכירה

גור מהגזע החדש של כלבי השמירה הנאמנים למשפחה

אלקהונד נורבגי

טל. 03-485306